

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 11 februari 2022 werd de conceptnota modernisering m.e.r. meegedeeld aan de Vlaamse Regering (VR 2022 1102 MED.0046/2BIS).

De Vlaamse Regering heeft op 30 juni 2023 het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en diverse andere decreten, wat betreft de milieueffectrapportage, een eerste keer principieel goedgekeurd (VR 2023 3006 DOC.0828-2).

De Vlaamse Regering heeft op 22 december 2023 het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en diverse andere decreten, wat betreft de milieueffectrapportage, een tweede keer principieel goedgekeurd (VR 2023 2212 DOC.1957/2).

De Vlaamse Regering heeft op 22 december 2023 de visienota expertisecentrum MER goedgekeurd (VR 2023 2212 DOC.1983/1BIS).

De Vlaamse Regering heeft op 29 maart 2024 het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en diverse andere decreten, wat betreft de milieueffectrapportage, en de bijhorende memorie van toelichting, definitief goedgekeurd (VR 2024 2903 DOC.0441).

Het bijgaande voorontwerp van besluit Vlaamse Regering werd aangepast aan het taal en legistiek advies nr. 2024-109 van 28 maart 2024.

Het bijgaande voorontwerp van besluit Vlaamse Regering werd voor advies aan de Inspectie van Financiën voorgelegd. De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op 28 maart 2024.

Het begrotingsakkoord werd verkregen op 8 mei 2024.

1.B.1. Beslissingen

De Vlaamse Regering heeft op 31 mei 2024 het voorontwerp van besluit Vlaamse Regering een eerste keer principieel goedgekeurd (VR 2024 3105 DOC.0811/2).

1.B.2. Adviezen

Op 2 juni 2024 werd het advies van de strategische adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed (SARO) gevraagd. Op 10 juli 2024 heeft de SARO een advies uitgebracht (bijlage 4).

Op 31 mei 2024 werd het advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) gevraagd.

Op 31 mei 2024 werd het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) gevraagd. Op 1 juli 2024 hebben de Minaraad en de SERV bij schrijven ter kennis gebracht dat ze een gezamenlijk advies hebben uitgebracht, respectievelijk goedgekeurd op 26 juni 2024 en 1 juli 2024, nr. 2024/013 (bijlage 3).

Op 2 juni 2024 werd het advies van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) gevraagd.
Op 3 juli 2024 heeft de VVSG een advies uitgebracht (bijlage 5).

Op 2 juni 2024 werd het advies van de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP) gevraagd. Op 25 juni 2024 heeft de VVP een advies uitgebracht (bijlage 6).

Een overzicht van de adviezen van de strategische adviesraden, VVSG en VVP en de wijze waarop hiermee is omgegaan gaat als bijlage bij deze nota in een samenvattende tabel in **bijlage 7**.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Voorliggend ontwerp van besluit Vlaamse Regering geeft invulling aan de vereiste delegatiebepalingen van de nieuwe titel IV van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen (DABM) zoals ingevoerd met het decreet van 17 mei 2024 tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en diverse andere decreten, wat betreft de milieueffectrapportage (verder het “m.e.r. decreet van 17 mei 2024”). Dit decreet vat meerdere krachtlijnen zoals ook door de Vlaamse Regering op 11 februari 2022 bevestigd in de conceptnota ‘modernisering milieueffectrapportage’ in uitvoering van het Vlaams regeerakkoord. Het ontwerp van besluit stelt het m.e.r. decreet van 17 mei 2024 uitvoerbaar en geeft invulling aan voornoemde conceptnota van de Vlaamse Regering.

Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke omzetting van de volgende richtlijnen:

1° richtlijn 2001/42/EG van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2001 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's:

2° richtlijn 2014/52/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 tot wijziging van Richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten.

Met voorliggend ontwerp van besluit wordt de regelgeving voor milieueffectrapportage op uitvoeringsniveau aanzienlijk vereenvoudigd en gebundeld in één besluit wat de kwaliteit, transparantie en vereenvoudiging ten goede komt.

Het ontwerp van besluit geeft uitvoering aan de vereenvoudiging en decretale bepalingen van het m.e.r. decreet van 17 mei 2024 zoals gemotiveerd in de memorie van toelichting bij het decreet. Het besluit voorziet in de regeling van de verschillende procedurestappen voor de milieueffectrapportage voor plannen en programma's en projecten.

Met het m.e.r. decreet van 17 mei 2024 werd de mogelijkheid om een gemotiveerd verzoek tot ontheffing van de plicht tot opmaak van een MER opgeheven zoals gemotiveerd in de memorie van toelichting bij het decreet. Er is voortaan enkel nog sprake van MER-plichtige of screeningsgerechtigde projecten. Met voorliggend besluit worden de ontheffingsrubrieken van de huidige bijlage II van het project-m.e.r.-besluit gevat door en opgenomen in de rubrieken van de nieuwe bijlage II (screeningsbijlage), i.e. voor projecten waarvoor (minstens) een screening of milieubeoordeling moet gebeuren. Voor elk van deze rubrieken dient dus nagegaan te worden of er mogelijke aanzienlijke milieueffecten te verwachten zijn en alsnog de opmaak van een MER nodig is. Dit in lijn met de Europese richtlijn en zo goldplating te vermijden om het level playing field te waarborgen. Ten allen tijde kan een initiatiefnemer verkiezen om onmiddellijk een MER op te maken zoals ook voorzien in het m.e.r. decreet van 17 mei 2024 en voorliggend besluit.

Het Vlaams experticeentrum m.e.r. (VECM) biedt een digitale screeningstool aan ter ondersteuning van initiatiefnemers om de project-m.e.r. screening uit te voeren. Daarnaast wordt ook een online beschikbare wegwijzer aangeboden om de bevoegde overheid te helpen bij de beslissing over de screening naar mogelijke aanzienlijke effecten. In de toekomst zal het experticeentrum, rekening houdend met de feedback over de project-m.e.r. screeningstool en de online wegwijzer voor plan-

m.e.r., ook een digitale plan-m.e.r.-screeningtool voorzien. Er wordt ook in een eenvoudig online loket en backoffice (interne omgeving) voorzien waarin MER-coördinatoren hun documenten kunnen uitwisselen met het VECM en vragen behandeld zullen worden.

De ontwikkeling van een MER-platform met geautomatiseerde coördinatie van adviesvragen en berekeningen, en een uitgebreid digitaal kennisplatform staan voorlopig on hold maar zullen worden opgenomen van zodra de nodige capaciteit hiervoor beschikbaar is.

De beschikbare IT-capaciteit wordt naargelang de prioriteit ingezet binnen de verschillende dossiers, waarbij prioriteit wordt gegeven aan strategische dossiers, zoals de ontwikkeling van de digitaliseringsdoelstellingen voor PAS, leegstand, de omzetting van de Richtlijn 2010/75/EU van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 betreffende industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) (de zogenaamde Europese RIE-richtlijn) en het beheer van het omgevingsloket, de vereisten wat betreft informatieveiligheid etc. Bijgevolg zullen de volledige digitaliseringsambities voor de gewijzigde m.e.r.-procedures niet gerealiseerd kunnen worden voor de vastgestelde inwerkingtreding van het m.e.r. decreet van 17 mei 2024 en dus ook de noodzakelijke inwerkingtreding van dit besluit.

Ondanks deze uitdagingen werd er, met de nodige inspanningen, gestart met de ontwikkeling van toetsingstools als onderdeel van het digitaliseringstraject om de initiatiefnemers en bevoegde overheden reeds de nodige ondersteuning te bieden bij de uitvoering van de m.e.r.-procedures.

De Vlaamse Overheid blijft inzetten op digitalisering. De digitale dienstverlening is een belangrijke hefboom in het kader van de modernisering van de milieueffectrapportage. Daarom wordt hier op structurele en gefaseerde wijze ingezet, mede ter ondersteuning van de milieueffectrapportage en de VECM.

Het gedeeld eigenaarschap in de modernisering van de milieueffectrapportage verwijst naar een vernieuwde aanpak waarbij verschillende actoren gezamenlijk verantwoordelijkheid opnemen voor de kwaliteit, uitvoering en doorvertaling van de m.e.r.. In plaats van dat één overheid of instantie de regie volledig voert, streven we naar een samenwerkingsmodel waarin betrokken partijen niet enkel inspraak hebben, maar ook actief bijdragen aan inhoud, proces en kennisdeling.

Een centrale rol is weggelegd voor de erkende MER-coördinatoren en MER-deskundigen, die verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van het rapport en de onderbouwde inschatting van milieueffecten. Zij zorgen voor de inhoudelijke uitwerking van het MER en begeleiden het proces, met aandacht voor wetenschappelijke onderbouwing en transparantie. Ook initiatiefnemers dragen niet alleen belang, maar ook verantwoordelijkheid door actief te investeren in kwaliteit en dialoog in het proces. Zo is de initiatiefnemer bijvoorbeeld samen met de erkende MER-coördinator verantwoordelijk voor de scoping rekening houdende met de adviezen en eventuele inspraak over de scoping. Het is hun verantwoordelijkheid om tijdig de nodige projectinformatie en data aan te reiken aan het team van deskundigen.

De rol van de adviesinstanties evolueert eveneens. Zij zijn niet langer louter beoordelaars, maar worden actieve partners in het verbeteren van kennis en kwaliteit binnen het systeem. Door vroeg in het proces scopingsadvies te geven en actuele achtergrondinformatie en data ter beschikking te stellen, dragen zij actief bij aan de inhoudelijke onderbouwing van het milieueffectonderzoek.

Het VECM neemt binnen dit gedeeld eigenaarschap een regisserende rol op. Het ondersteunt het hele systeem via kwaliteitsbeoordeling, scopingsadviezen, digitale tools en begeleiding van actoren. Het bundelt de informatie en expertise en is zo de motor van collectieve deskundigheid en verbetering, ingebed in het bredere netwerk van actoren. Bovendien waakt het over het erkenningssysteem voor MER-coördinatoren en deskundigen, en fungeert het als brug tussen beleid, praktijk en

[illegible]

Het m.e.r. decreet van 17 mei 2024 bevat een delegatie aan de Vlaamse Regering om de datum van inwerkingtreding vast te stellen van het decreet. De bepalingen van titel IV DABM en van het voorliggend uitvoeringsbesluit zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het tijdstip van die inwerkingtreding wordt bij voorliggend besluit van de Vlaamse Regering vastgesteld. Zo kan er geen verwarring ontstaan betreffende de inwerkingtreding van alle bepalingen rond milieueffectrapportage. Dit is ook de uiterste datum van inwerkingtreding zoals bepaald in voormeld decreet.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

In titel I Algemene bepalingen wordt vermeld dat het besluit in de gedeeltelijke omzetting van de Europese richtlijnen voorziet (artikel 1) en zijn de nodige definities voor het besluit opgenomen in artikel 2. In artikel 4 is voor uitvoering van art. 4.2.6 van het m.e.r. decreet van 17 mei 2024 betreffende de mogelijkheid tot afstemming of integratie van verschillende rapporten of beoordelingen bepaalt op welke wijze het gemotiveerd verzoek van de initiatiefnemer en het gemotiveerd advies door het VECM m.e.r. De afstemming of integratie kan betrekking hebben op rapportages in verschillende beleidsdomeinen.

Artikel 5 van hoofdstuk 1 (Screening) regelt de adviesvraag door de initiatiefnemer over het ontwerp van screening aan de deputatie, het college van burgemeester en schepenen en de betrokken instanties omschreven in bijlage III (via beveiligde zending) en het VECM (via het e-loket). De initiatiefnemer voorziet minstens de nodige informatie in het ontwerp van screening zoals bepaald in paragraaf 2 van dit artikel. In artikel 6 wordt de termijn geregeld voor het advies van het VECM en de andere geraadpleegde instanties. Artikel 7 bepaalt dat de initiatiefnemer de screening vervolledigt op basis van de adviezen en bepaalt de inhoud van de screening op basis waarvan gemotiveerd kan worden dat voor het plan of programma geen milieubeoordeling vereist is. Artikel 8 regelt de bekendmaking door de bevoegde overheid van de motivering over de screening uiterlijk bij aankondiging van het openbaar onderzoek. De screening en motivering worden ter beschikking gesteld van het publiek.

////////////////////////////////////

Artikelen 9 t.e.m. 12 bevatten nadere regels voor de aanmelding, namelijk het aanmelden van het voornemen tot opmaak van een plan-MER. De artikelen regelen de minimale inhoud van de aanmelding, de wijze van de terbeschikkingstelling door de initiatiefnemer aan het VECM en de bekendmaking van de aanmelding, en tot slot de vraag tot deelname door het VECM aan de betrokken autoriteiten als blijkt dat het plan of programma aanzienlijke (gewest)grensoverschrijdende milieueffecten kan hebben, of als de bevoegde autoriteiten van de betrokken staten of gewesten daarom verzoeken.

Artikelen 13 t.e.m. 17 regelen het scopingadvies, de adviesronde in de scopingfase van het MER, in het bijzonder, de minimale inhoud van het voorstel van scoping, de vraag tot scopingadvies door de initiatiefnemer aan de deputatie, het college van burgemeester en schepenen, de betrokken instanties omschreven in bijlage III (via beveiligde zending) en het VECM (via het e-loket) en de adviestermijn. Eveneens is de vraag tot deelname geregeld bij mogelijks aanzienlijke (gewest)grensoverschrijdende milieueffecten.

In artikelen 18 t.e.m. 21 wordt de regeling uitgewerkt voor het geval dat de initiatiefnemer om een geïntegreerd scopingadvies verzoekt van het VECM. In artikel 18 wordt bepaald wat de vraag tot geïntegreerd scopingadvies bevat. Daarbij wordt rekening gehouden dat de vraag tot geïntegreerd scopingadvies gesteld kan worden wanneer reeds een adviesronde in de scopingfase werd doorlopen, of wanneer de adviesinstanties nog niet eerder bevraagd zijn omtrent het voorstel van scoping. In het eerste geval zal bij de vraag tot geïntegreerd scopingadvies de resultaten van de eerdere adviesronde moeten worden gevoegd. In het tweede geval zal de initiatiefnemer de andere adviesinstanties nog moeten bevragen conform paragraaf 2 van dit artikel en zal de initiatiefnemer bij de vraag tot geïntegreerd scopingadvies vermelden welke instanties worden geraadpleegd. In paragraaf 3 wordt de termijn bepaald waarin de adviesinstanties hun scopingadvies zullen moeten bezorgen. Eveneens is de vraag tot deelname geregeld in artikel 21 bij mogelijks aanzienlijke (gewest)grensoverschrijdende milieueffecten. Artikel 20 bepaalt de termijn waarbinnen het VECM het geïntegreerd scopingadvies bezorgt aan de initiatiefnemer, geeft aan wat het geïntegreerd scopingadvies minstens omvat, waarmee het VECM rekening houdt bij zijn advies en de wijze van terbeschikkingstelling.

In afdeling 3 over de raadpleging van het MER worden het openbaar onderzoek (artikelen 22 en 23) en de adviesverlening (artikel 24) over het ontwerp plan-MER geregeld. Voor het openbaar onderzoek wordt geregeld dat de initiatiefnemer indien nodig de bevoegde overheid verzoekt het openbaar onderzoek te organiseren, worden de nadere regels voor de aankondiging door de bevoegde overheid bepaald, waaronder de informatie die de aankondiging zal bevatten. Wat de adviesverlening aangaat, gaan de bepalingen over welke instanties geraadpleegd moeten worden en de adviestermijn. Naar aanleiding van de resultaten van de raadpleging over het ontwerp van plan-MER via adviesverlening en het openbaar onderzoek kan het MER nog aangepast worden zoals bepaald in artikel 26. Artikel 25 regelt de (gewest)grensoverschrijdende consultatie over het MER.

Tenslotte behandelt het laatste hoofdstuk (3) de bekendmaking van de informatie vermeld in artikel 4.4.8, §2 van het m.e.r.-decreet naar aanleiding van de vaststelling van het plan of programma. Artikel 27 regelt de terbeschikkingstelling en de bekendmaking door de bevoegde overheid van de nodige informatie aan respectievelijk de geraadpleegde instanties en het publiek na vaststelling van het plan of programma.

Titel III van het besluit gaat in op de bepalingen voor milieueffectrapportage voor projecten. In hoofdstuk 1 worden in artikel 28 de categorieën van projecten aangegeven waarvoor een project-MER opgemaakt moet worden (bijlage I) en waarvoor een screening of een project-MER uitgevoerd moet worden (bijlage II). De titel is verder opgebouwd volgens de onderdelen van milieueffectrapportage met een hoofdstuk over de screening en een hoofdstuk over de milieubeoordeling.

De Inspectie van Financiën heeft een gunstig advies gegeven op 28 maart 2024 en stelde dat het akkoord van de Vlaamse minister van Begroting over dit voorontwerp van besluit vereist was met toepassing van artikel 31, §1 BVCO.

Op 8 mei 2024 gaf de minister van Financiën en Begroting zijn begrotingsakkoord, gelet op het gunstig advies van de Inspectie Van Financiën en op voorwaarde dat de budgettaire en personeelsmatige impact wordt opgevangen binnen de beschikbare refertekredieten en het bestaande personeelskader van het beleidsveld Omgeving en Natuur en niet leidt tot een meervraag in de toekomst. Het begrotingsakkoord gaat in bijlage 3.

B. ESR-TOETS

De ESR-toets is niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het uitvoeringsbesluit heeft geen bijkomende impact op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen werving van extra personeel bij de lokale en provinciale besturen en bijgevolg geen raming van de meerkosten voor werving noodzakelijk.

4. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van besluit wordt ter advisering voorgelegd aan de Vlaamse Toezichtscommissie en de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

////////////////////////////////////

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van titel IV van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft de milieueffectrapportage
- 2° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State en het advies in te winnen van de Vlaamse Toezichtscommissie met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen;

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlagen

- 1) Het voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van titel IV van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft de milieueffectrapportage
- 2) Verslag aan de Vlaamse Regering horende bij het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van titel IV van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, wat betreft de milieueffectrapportage;
- 3) Advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) van van 1 juli 2024;
- 4) Advies van de SARO van 10 juli 2024;
- 5) Advies van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) van 3 juli 2024;
- 6) Advies van de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP) van 25 juni 2024;
- 7) Tabel met verwerking van de adviezen van strategische adviesraden, VVSG en VVP;

////////////////////////////////////